

O pojavu elitnosti v naši kulturi

Na Tržaškem in Goriškem izhaja več slovenskih listov in revij in na splošno se Slovenci tu ne moremo pritoževati, da nam manjka tisk. Problem pa je v tem, da ta tisk ne odgovarja dejanski intelektualni kapaciteti in tudi ne — vzeto čisto z informativne strani — dejanskemu položaju slovenske manjšine v Italiji. Predvsem se pozna, da sodeluje pri listih premalo ljudi: premalo je dopisov, komentarjev, poročil in informacij, ki prihajajo iz široke javnosti, predvsem pa iz vrst izobražencev. To velja še posebno za kulturno ustvarjalno skupino naših izobražencev, za pisatelje in umetnike vseh vrst, od gledaliških do likovnih in glasbenih. Zelo, zelo redki so med njimi taki, ki bi kakorkoli sodelovali s tiskom oziroma v tisku; nekako dosledno ne dajejo tisku nobenih informacij in ničesar ne pišejo vanj. Zanimivo je, da npr. slikarji ne obveščajo tednikov niti o svojih razstavah. Seveda pa od takih umetnikov ni pričakovati kakega rednejšega sodelovanja v listih. Lahko pa bi to pričakovali od pisateljev, vendar so tudi ti za tisk nekako neobčutljivi. Po eni strani je sicer znano, da so do slovenskega tiska na Tržaškem in Goriškem zelo kritični, po drugi strani pa so do njega povsem pasivni, namreč kar zadeva sodelovanje. Iz razloga, ki ga ni mogoče dognati in o katerem si mogoče niti sami niso na jasnem, ker o tem ne razmišljajo, večini izmed njih ne pride takorekoč niti na misel, da bi pisali za slovenski tisk, čeprav je pri drugih narodih v navadi, da se pisatelji pogosto pojavljajo v tisku. Tako npr. skoro redno sodelujejo v listih najvidnejši italijanski, pa tudi francoski, nemški, avstrijski in angleški pisatelji. Mnogokje prihajajo najboljši pisatelji prav iz časnikarskih vrst, medtem ko se pri Slovencih in zlasti še tu pri nas misli, da sta pisateljski in časnikarski poklic nezdržljiva. Večina naših pisateljev celo zviška gleda na časnikarski poklic in sploh na časniško dejavnost; zdi se jim, da bi njihovo pisateljsko delo oziroma pisanje doživelo ponižanje, če bi pisali za dnevni ali tedenski tisk ali za revije, ki nimajo čisto literarnih, namreč leposlovnih namenov.

S tem pa dokazujejo, da pojmujejo vlogo pisatelja elitniško, vzvišeno nad javnostjo, da torej ne iščejo stika s širokim krogom ljudi, ampak da se hočejo gibati le v ozkem krogu neke literarne oziroma kulturne elite. To je tem bolj škoda, ker je slovenski manjšinski tisk v Italiji šibek in bi mu bila

(Dalje na 2. strani)

Socialist Craxi novi mandatar

Predsednik republike Pertini je poveril nalogo za sestavo nove vlade tajniku socialistične stranke Bettinu Craxiju. Odločitev državnega poglavarja ni povzročila v javnosti prevelikega presenečenja, čeprav drži, da je Craxi prvi socialistični voditelj, ki je v zgodovini republike Italije prejel mandat za sestavo vlade. Vsi priznavajo, da je sklep predsednika Pertinija v ustavnem pogledu neoporečen, saj je znano, da so socialisti po zadnjih državnozbornih volitvah postali jeziček na tehtnici in je prav od njihovih odločitev odvisno, ali bo država za dalj časa imela trdno vlado ali ne.

Trenutni politični položaj v državi je tako zapleten, da je težko predvidevati, ali se bo Craxijev poskus posrečil ali ne. Pred njim se odpirata dve poti, oziroma se postavljata dve možni rešitvi. Morda se mu bo posrečilo sestaviti vlado, ki bi lahko v parlamentu računala na podporo širokega loka strank, in sicer od liberalcev do komunistov, s čimer bi se dejansko izvedel načrt, za uresničenje katerega si je prizadeval Aldo Moro in ki se je ob njegovi ugrabitvi tudi v glavnem uresničil. Uresničenje tega načrta pa je odvisna predvsem od komunistične partije in Krščanske demokracije, se pravi od strank, ki skupno predstavljata skoraj 70 odstotkov celotnega volilnega zbora. Komunisti bi se v tem primeru morali po vsej verjetnosti odpovedati svojemu stališču, po katerem je njihova podpora vladi odvisna od neposrednega sodelovanja v vladi sami, kajti v nasprotnem primeru je njihovo mesto le v opoziciji. V okviru Krščanske demokracije pa bi morala ponovno prevladati stališča, ki jih je zagovarjal Aldo Moro in po katerih je v seda-

njih okoliščinah dejansko v Italiji nemogoče vladati, če so komunisti v opoziciji, četudi jim predvsem iz zunanjepolitičnih razlogov še ni mogoče dovoliti neposrednega sodelovanja na vladni ravni.

Druga možnost obstaja v tem, da bi Craxi sestavil vlado, v kateri bi bili neposredno zastopani predstavniki vseh strank ustavnega loka, razen komunistov, se pravi, da bi se v bistvu odločil za obnovo levosredinske parlamentarne večine, medtem ko bi komunisti bili v opoziciji. Kaže, da bi takšna rešitev v resnici tudi ustrezala željam in pričakovanju marsikaterega demokristjanskega voditelja.

Ne glede na to, kakšna bo v resnici usoda Craxijevega poskusa, menimo, da se je treba strinjati z izvajanjem znanega italijanskega zgodovinarja in publicista Lea Valianija, ki je te dni napisal, da si tajnik socialistične stranke mora predvsem prizadevati »za vključitev italijanskega socializma v prakso svobodnih demokracij, ki usklajajo družbeno prenovitev s tržnim gospodarstvom, ostajajo zveste sklenjenim mednarodnim zavezništvom in ki se stvarno spoprijemajo s kočljivimi vprašanji in v tem pogledu tudi tvegajo nepopularnost«. »Za Italijo — nadaljuje že omenjeni pisec — je potrebna vlada, ki se bo takoj zavzela za rešitev sindikalnih sporov, pri čemer bo upoštevala tako vprašanje kupne moči denarja, ki ga prejemajo delavci, kot tudi problem rentabilnosti podjetij, od česar so odvisne tekmovalna sposobnost in naložbe. Država mora poštenim državljanom zagotoviti varnost in jih zaščititi pred napadi teroristov, ugrabiteljev, tatov, podkupovalcev in podkupljencev.«

JUGOSLAVIJA IN OSIMSKI SPORAZUM

Delovna skupina jugoslovanske zvezne skupščine za preučevanje uresničevanja osimskih sporazumov se je te dni mudila v Sežani v okviru neposrednega spoznavanja problematike uresničevanja načrtov. Komisija je imela pogovore s predsedniki obmejnih občin Buje, Sežana, Koper, Nova Gorica in Tolmin ter s predsednikom samoupravne interesne skupnosti italijanske narodnosti za kulturo in prosveto Eliom Muzizzo.

Delovna skupina je imela svojo tretjo sejo v prostorih slovenske skupščine v

Ljubljani. Skupino vodi njen predsednik Bogdan Osolnik. Seje so se udeležile še druge ugledne osebnosti družbeno-političnega življenja iz Hrvaške in Slovenije. Goštelj je bil predsednik komisije za mednarodne odnose skupščine Slovenije Bojan Lubej. Sodeloval je med drugimi tudi republiški sekretar za mednarodno sodelovanje Marijan Osolnik.

Predsednik skupine Bogdan Osolnik je ob sklepu pomembne seje posredoval ljubljanskemu Delu pomembno izjavo. Med

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ **NEDELJA**, 15. julija, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Ostrostrelec« (James Fenimore Cooper-Dušan Pertot), RO; 12.00 Poročila; 12.15 Nabožna glasba; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Poslušajmo spet; 15.30 Nedeljsko popoldne; 19.00 Poročila.

■ **PONEDELJEK**, 16. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 France Bevk; »Čarovnica Čirimbar«; 10.00 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Ribe in morje; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; Umetne in ljudske pesmi; 13.45 Naši ansambli; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ **TOREK**, 17. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Rdeče, rumeno, zeleno ... in še kaj; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Franc Saleški Finžgar »Dekla Ančka«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 17.05 Operna sezona; 18.00 Kratka poročila; 19.00 Poročila.

■ **SREDA**, 18. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Glasba za najmlajše; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Vam ugaja jazz; 12.00 Bodimo resni!; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Poletna vročica; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Rastlinjak«; 19.00 Poročila.

■ **ČETRTEK**, 19. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Otroci se igrajo; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Franc Saleški Finžgar - Marjana Prepeluh; »Dekle Ančka«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Vodič po glasbeni umetnosti; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor: Četrtekova srečanja; 18.20 Glasbeni drobiž; 19.00 Poročila.

■ **PETEK**, 20. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Na počitnicah; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Studio 2, zdaj in nikdar več; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 18.20 Glasbeni drobiž; 19.00 Poročila.

■ **SOBOTA**, 21. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Kratka poročila; 9.30 Nekoč, v davnih časih; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Franc Saleški Finžgar - Marjana Prepeluh; »Dekle Ančka«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Slovenske povojne revije v Italiji; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Ognjeni zmaj«; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

ENERGETSKA KRIZA PO SVETU

Število držav, ki sprejemajo ukrepe proti energetski krizi, raste iz dneva v dan. Med te je treba prišteti tudi eno od proizvajalk petroleja in sicer emirat Dubai, ki je že drugič letos povišal ceno goriva domačim avtomobilistom. Posledice energetske krize je čutiti tudi v vzhodni Evropi. Tako je na primer Bolgarija sprejela ukrepe, ki so v glavnem naperjeni proti avtomobilski potrošnji. Cena bencina je bila podvojena in uvedli so racioniranje za vsa državna vozila. Prav tako slednja ne bodo smela voziti na neomejenih razdaljah. Na zahodu so mnoge države že povečale ceno bencina. V Španiji znaša ta povešek 24 odstotkov. Podobno se godi avtomobilistom tudi v Grčiji, kjer so med drugim uvedli načelo vožnje na lihe in sode dneve ter skrčili delovni urnik bencinskim črpalkam. Pred nekaj dnevi so

bencin podražili v Veliki Britaniji, v Franciji pa se vztrajno širijo glasovi, da bodo že v kratkem uvedli racioniranje. Težave imajo tudi na Holandskem, kjer so petrolejske družbe napovedale, da bodo zmanjšale dobavo plinskega olja za ogrevanje in cestne potrebe. Razumljivo pa je, da kriza ni omejena samo na Evropo. Tako so na Tajskem v Bangkoku morali ukiniti vožnje tristo avtobusov mestnega prevoznega podjetja. V Zvezni Nemčiji je medtem sam kancler Schmidt priporočil domači avtomobilski industriji, naj izdeluje bolj ekonomične avtomobile. Tudi na ravni Evropske gospodarske skupnosti napovedujejo, da se bodo avtomobilske hiše že v najkrajšem času spopravele za izdelavo avtomobilov, ki naj bi trošili vsaj deset odstotkov manj goriva kot dosedanji.

RAZMERE V NICARAGUI

Dan na dan se ukvarjajo radijska in televizajska poročila z Nicaraguom, kjer divja državljanska vojna, vendar pa pri tem ne omenjajo natančnejših podatkov o tej državi. Povprečen poslušavec pa ve o njej samo to, da leži nekje v srednji Ameriki in da je ena izmed majhnih držav na ameriški celini. Nekateri tudi vedo, da se govori v njej v glavnem španščina in da je prebivalstvo rasno precej mešano. Kaj natančneje pa ve le malokdo.

Nicaragua meri 139.000 kvadratnih kilometrov in torej za evropske pojme niti ni

tako majhna, saj je npr. velika za več kot 6 Slovenij ali za dve in pol Hrvaški, ima pa še manj kot polovico toliko prebivalstva kot Hrvaška, namreč samo nekaj čez dva milijona. Glavno mesto Managua ima okrog 440.000 prebivalcev. Uradni jezik je španščina, vendar pa je zelo razširjen indijanski jezik čibčija. Okrog 71 odstotkov prebivalstva, verjetno pa še kakih deset odstotkov več, je namreč mešane indijansko-evropske rase s prevladovanjem indijanskih rasnih znakov. Toda mnogi pomeščanjeni ali bolj šolani prebivalci hočejo veljati za čistokrvne belce in se izdajajo kot taki tudi pri ljudskih štetjih. Tako ni vzeti čisto zares statističnega podatka, da je v deželi 14 odstotkov »čistokrvnih« belcev. Črncev je osem odstotkov, »čistokrvnih« Indijancev pa prizna statistika samo štiri odstotke. Velika večina prebivalcev se šteje za katoličane, protestantov pa je okrog 54.000. Zanimivo je, da ima Nicaragua, ki ima le kakih 200.000 prebivalcev več kot Slovenija, pet škofij, med njimi eno nadškofijo, medtem ko ima Slovenija, kot znano, samo tri.

Dežela ni revna in ima veliko gozdov, prideluje odlično kavo, ki dobro uspeva na vulkanskih tleh, ima bogato živinorejo, saj pride dve in pol glave goveje živine na prebivalca, nalovijo tudi mnogo rib, imajo pa

(Dalje na 7. strani)

O POJAVU ELITNOSTI V NAŠI KULTURI

(nadaljevanje s 1. strani)

nujno potrebna taka opora pri kulturno ustvarjajočih ljudeh in zlasti pri pisateljih. Ljudje bi npr. radi brali v listih kake zapiske, komentarje, polemike ali leposlovne sestavke naših pisateljev, a tega skoraj ne doživijo, razen s strani redkih avtorjev. Eden takih je Boris Pahor, ki rad in pogosto sodeluje v listih. Dokler se slovenski pisatelji na Tržaškem in Goriškem ne bodo odločili sodelovati s tiskom in preko njega z javnostjo, pač ni pričakovati, da bi lahko naš tisk postal boljši, kot je.

Jugoslavija in osimski sporazum

■ nadaljevanje s 1. strani

drugim je dejal, da mora uresničitev osimskih sporazumov poglobiti sodelovanje z Italijo, kar je jugoslovanski dolgoročni interes, tako kakor dobro sožitje z vsemi sosedi. »Prepričani smo, da je vse probleme, ki jih zadaja tako daljnosežen sporazum, kot je osimski, saj se ne omejuje le na mejo ali na industrijsko cono, temveč sega veliko dlje, mogoče rešiti v duhu Osima, ob upoštevanju interesov obeh strani in dejstva, da gre za dolgoročen proces, to pa ustreza obema stranema« — je zaključil Osolnik.

Ljubljansko Delo poudarja, da že sestava delovne skupine in drugih udeležencev srečanja kaže na pomen, ki ga jugoslovanska skupnost pripisuje uresničevanju osimskih sporazumov. Gre za zavzetost pospešitve procesa v vseh pogledih, ne le gospodarskih, temveč tudi kulturnih in socialnih in ne nazadnje tudi, kar se tiče napredka in obstoja Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji.

Skupina je pripravila osnutek za nadaljnje delo, katerega je treba po mnenju članov še pospešiti tako doma kot tudi z italijanskimi partnerji in z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Dva zlatomašniška jubileja

LEOPOLD JURCA

V nedeljo, 8. t. m. je koprski prošt in generalni vikar koprške škofije Leopold Jurca daroval v koprski stolnici jubilejno zlato mašo. Zaslužnemu duhovniku in neustrašnemu borcu za narodnostne pravice pod fašističnim nasiljem na čast je spregovoril koprski škof Janez Jenko. Podčrtal je jubilatove vrline na verskem in narodnostnem področju ter poudaril vzvišenost duhovniškega poklica. Zlati maši je prisostvoval tudi poreško-puljski škof Nežič. V soboto je zlatomašnika obiskal reški nadškof Nežič.

Množica vernikov, ki je napolnila koprsko stolnico, je pokazala trajno hvaležnost jubilanu za njegovo dušnopastirsko službo in skrb za narodnostni obstoj ter zaščito pred trinoštvom. Šlo je za spontan izraz hvaležnosti večini slovenskih duhovnikov, ki so se po Slovenskem postavili po robu tiranstvu in raznarodovanju za ceno zapora, groženj, internacij in življenja. Niso klonili pred terorjem še zlasti na Štajerskem, na Gorenjskem, na Primorskem, v Istri in v Beneški Sloveniji. Ohranili so narodno istovetnost ljudstva v času 25-letnega fašističnega jarma.

Leopold Jurca se je rodil leta 1905 v Braniku, svojo mladost pa je preživel na Opčinah pri Trstu. V duhovnika ga je leta 1929 posvetil v tržaški katedrali svetega Justa škof Fogar. Med fašistično strahovlado je pastiroval v hrvaški Istri. O teh letih nam posreduje živo pričevanje knjiga njegovih spominov »Moja leta v Istri pod fašizmom«. V njej med drugim piše: »Če je življenjska pot vseh duhovnikov težka in odgovorna, je bilo poslanstvo duhovnikov pod fašizmom neprimerno zahtevnejše in pred zgodovino odgovornejše. Morali smo poleg dušnopastirskega dela braniti in reševati še narodnostno bit naših ljudi. Morali smo biti v prvi vrsti božji služabniki, da širimo božjo čast in skrbimo za zveličanje zaupanih nam duš. A takoj nato biti varuhi in branilci materinega jezika in narodnosti svojih vernikov, saj je bilo to v zvezi z dušnim pastirstvom.

Ker smo bili »vzeti iz ljudstva in postavljeni za ljudstvo«, smo morali skrbeti za to, kar ljudstvo ima, za narodno bit in narodni lik, narodno dušo in narodni obstoj.«

IVAN BUDIN

Te dni obhaja 50-letnico mašništva znani primorski duhovnik Ivan Budin, doma iz Mirna pri Gorici. Slavljeneč že štiri leta živi pri gostoljubnih lazaristih na Mirenskem Gradu, ki so mu omogočili, da zaslužen pokoj uživa prav v rojstnem kraju.

Slavljeneč sodi v tisto vrsto primorskih duhovnikov, ki so že ob nastopu službe okusili vso trdoto fašističnega režima in takoj vedeli, kje je njihovo mesto, to je na strani zatiranega slovenskega ljudstva. Rodil se je v Mirnu na božični dan leta 1904. Obiskoval je škofijsko gimnazijo v Sentvidu pri Ljubljani, bogoslovje pa v Gorici, kjer ga je nadškof Sedej posvetil v mašni-

ka 23. junija 1929. Novo mašo je zapel v svojem rojstnem kraju 7. julija istega leta. Prva službena pot ga je vodila v Idrijo, kjer je bil kaplan do leta 1932. Zlatomašnik se kljub zahtevni službi, ki jo je opravljal v tej veliki župniji, zlasti poučevanje verouka, z veseljem spominja tistih let, saj je ljudstvo, oropano vseh najosnovnejših človeških pravic, resnično čutilo s svojimi duhovniki. Postal je trn v peti fašističnim oblastem, ki so zahtevale njegovo premostitev iz goriške v tržaško pokrajino, z motivacijo, da ovira italijanizacijo krajevnega prebivalstva. Postal je kaplan v Hrenovcih in tam služboval do leta 1935. Službena pot ga je nato vodila v Vreme, odkoder je upravljal tudi župnijo Suhorje v Brkinih.

Leta 1937 je postal župnik v Kubeđu v tržaško-koprski škofiji in soupravitelj župnije Sočerga. Tu je preživel tudi težka leta druge svetovne vojne. Obtožen sodelovanja z narodnoosvobodilnim gibanjem je bil aretiran in nekaj časa zaprt v Pulju. V Istri je ostal do leta 1947, ko je bil imenovan za župnika v Dutovljah, v soupravo pa je prevzel še Koprivo in Skopo. V tem delu Krasa je razvil živahno versko življenje in vneto skrbel za vzdrževanje in obnovo številnih dodeljenih mu cerkva. Leta 1966 je postal župnik v Podnanosu in soupravitelj Lozic, leta 1970 pa župnik v Biljah, prav v soseščini svojega rojstnega kraja.

V nedeljo, 8. julija, je slovesnost zlate maše bila v župnijski cerkvi v Mirnu. S slavljenecem je poleg domačega župnika Mirka Žaklja in misijonarja Vinka Klan-

čarja z Mirenskega Grada somaševalo še pet duhovnikov, mirenskih rojakov. Pred začetkom maše je zlatomašnika pozdravil zastopnik župnije, dekleta pa je recitalo priložnostno pesem Ljubke Sorli - Bratuž. Domači župnik je nato predstavil prisotne duhovnike, mirenske rojake: Efrema Mozetiča, Aleksandra Lestana, Davida Ožbota, Lojzeta Grilja in Jurija Devetaka. Dva od še živečih se slovesnosti žal nista mogla udeležiti, in sicer misijonar Ivan Štanta, ki deluje na Madagaskarju, in Mirko Ožbot, ki je v službi v Este v Italiji. Slavnostni govor je imel Efrema Mozetič, župnik v Dutovljah. Z zahtevnim sporedom se je izkazal domači mešani cerkveni zbor, med mašo pa so se zvrstile tudi nekatere znane ljudske pesmi. Domačini so za to priložnost lepo okrasili župnijsko cerkev in pred glavnim vhodom postavili slavolok, slišali pa smo tudi ubrano pritrkovanje.

—o—

ŽELEZNIŠKE TARIFE

Uprava državnih železnic namerava predlagati svojemu upravnemu svetu podražitev vozovnic in tarif za prevoz blaga. Vozovnice za potnike se bodo baje podražile za povprečno 10 odstotkov, tarife za prevoz blaga pa od 20 do 25 odstotkov. O tem vprašanju bo še ta teden razpravljala upravni svet državnih železnic. Proti nameravani podražitvi železniških tarif so že odločno nastopile sindikalne organizacije. Glavni tajnik sindikalne federacije za prevoze v okviru CGIL Stimilli je dejal, da bi morebitna podražitev železniških tarif imela za posledico, da bi državne železnice ne imele koristi od dejstva, da bi se zaradi podražitve bencina moral povečati železniški promet.

Slovenskih televizijskih oddaj za zdaj ne bo

Glavni ravnatelj Italijanske radiotelevizijske družbe RAI Berte' je v pismu, ki ga je poslal deželnemu sedežu radiotelevizijske družbe RAI v Trstu, obrazložil stališče, ki ga je upravni svet družbe RAI na seji dne 5. julija zavzel do vprašanja televizijskih oddaj v slovenskem jeziku. Ravnatelj Berte' pravi, da je za začetek takšnih oddaj potrebna dodatna pogodba s predstvom vlade. Takšno pogodbo predvideva zakon in je nujna za kritje stroškov. Upravni svet je zato ugotovil, da ne more kršiti zakona in je izrazil mnenje, da trenutno žal ne more odobriti začetka televizijskih oddaj v slovenskem jeziku, čeprav bi takšne oddaje bile zgolj poskusnega zna-

čaja. Upravni svet kljub temu meni, da je nujno pričeti s takšnimi oddajami in zato je podjetje dolžno navezati stike s predstvom vlade, z ministrstvom za pošte in telekomunikacije in s parlamentarno komisijo za nadzorstvo nad radijskimi in televizijskimi oddajami, da se odstranijo vse ovire in da se čimprej sklene potrebna dodatna pogodba. Podjetje RAI je prepričano, da bodo že omenjeni organi podprli to pobudo.

Tako torej pravi Berte'! V tej zvezi bi za sedaj le pripomnili, da je bil zakon, ki predvideva televizijske oddaje v slovenščini, odobren leta 1975. Zakaj se je v upravni svet šele zdaj začel zanimati za to vprašanje?

O gospodarskem položaju v Italiji

Izvršni odbor Svetovnega denarnega sklada je v Washingtonu proučil gospodarski položaj v Italiji in perspektive njegovega nadaljnjega razvoja. O stanju gospodarskega položaja je pripravila poročilo posebna delegacija Svetovnega denarnega sklada, ki je bila na obisku v Italiji od 28. marca do 10. aprila. Razprava o tem poročilu je sicer potekala za zaprtimi vrati, vendar je znano, da je poročilo ugotovilo, da je itali-

jansko gospodarstvo v zadnjih dveh letih zabeležilo določen napredek, čeprav so perspektive za njegov nadaljnji razvoj še nejasne. V tej zvezi poročilo priporoča, da je treba čimprej odpraviti določene strukturne pomanjkljivosti, pri čemer prihajajo v poštev predvsem boj proti inflaciji, prizadevanja, da se odpravi primanjkljaj v javnem sektorju ter vprašanje delovnih stroškov.

PREJELI SMO:

Po seminarju Alpe - Jadran

»V torek, 10. t.m., se je sestala Mladinska komisija Slovenske skupnosti iz Trsta, ki je na seji razpravljala o poteku seminarja Alpe-Jadran. Seminar je bil od 6. do 8. t.m. v Kopru, za Mladinsko komisijo pa se ga je udeležila Alenka Legiša.

Organizator tega srečanja je tokrat bila ZSMS, še posebej njen odsek za mednarodne odnose. Prisotne so bile delegacije iz treh dežel, to je iz Koroške, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. Slovence v Italiji sta zastopala Igor Komel (MO SKGZ) in Alenka Legiša (SSK). Kriterij, po katerem je deželna uprava F-JK sestavila svojo delegacijo, je bil dokaj nerazumljiv. Ustanova se namreč pri izbiri delegatov ni držala ne ključa strankarske pripadnosti ne pripadnosti kulturnim ali drugim organizacijam, izbrala pa je neko srednjo pot, tako da so nekateri zastopali stranke, drugi pa kulturne organizacije.

Koroške Slovence je zastopal član Zveze slovenskih organizacij, zanimivo pa je, da so organizatorji povabili na seminar še štiri Slovence iz zamejstva, in sicer dva Korošca in dva Slovenca iz Italije. Člani Mladinske komisije iz Trsta so ugotovili, da je ZSMS tudi tokrat pozabila na del slovenske mladine v Italiji in v Avstriji, saj je iz zamejstva povabila le mlade, ki pripadajo SKGZ in ZSO, prezrla pa tiste, ki so pri SSK in NSKS.

Teme seminarja so bile sicer dobro izbrane, prva je zadevala vključevanje mladih v gospodarstvo, druga pa sodelovanje mladih po Helsinkih. Žal pa program ni potekal kot bi moral, predvsem zaradi zamenjave predavateljev in zaradi pomanjkljive prevajalske službe.

Zadnji dopoldan seminarja je bil posvečen diskusiji na obe temi. Na tem mestu so slovenski zamejski predstavniki tudi orisali stanje manjšin na Koroškem in v Italiji. Prišlo pa je do nekaterih nesoglasij s predstavniki obeh večinskih narodnosti. Posebno zanimive so bile trditve zastopnika nekega kulturnega društva iz Benečije, ki je sicer znal slovensko, je pa zanikal veljavo globalne zaščite za Benečijo, češ da je njihov dialekt nekaj povsem drugačnega od slovenščine, ki jo govorimo v Trstu in v Gorici. Da bi svoje trditve še podkrepil, je kot dokaz za to navedel neuspeh, ki ga je, po njegovem, doživela SSK v Benečiji na zadnjih volitvah.

Trditve predstavnika iz Benečije, ki je stranko Slovenske skupnosti istovetil z vsemi Slovenci v Italiji, pravzaprav potrjuje pravilnost teze samostojnega političnega nastopanja, v tem primeru pa je ta izjava izzvenela povsem provokatorsko.

Ob koncu seje so člani Mladinske komisije poudarili svojo zavzetost za tovrstne stike med tremi deželami, izrečene pa so bile tudi nekatere kritike na račun vodenja teh stikov. Člani so bili predvsem mnenja, da bi morale stranke in organizacije, ki se teh seminarjev udeležujejo, sodelovati pri izbiri tem, ki naj se na srečanjih obravnavajo.

—o—

NASE SOŽALJE

Dekliški zbor »Devin« izreka dirigentu moškega zbora »Fantje izpod Grmade« Ivotu Kralju in družini globoko sožalje ob smrti drage matere Leopolde.

Ob šolski razstavi v Barkovljah

Solsko leto se je že zdavnaj končalo. Letošnje je bilo zaradi volitev še krajše kot ostala leta, vendar smo proti koncu junija iz obvestil v tisku lahko ugotovili, da so skoraj na vsaki osnovni šoli pripravili razstavo ročnih del. S tem so učitelji in učenci dokazali, da se tudi med šolskim letom, ki prinaša časovne težave, da napraviti precej stvari tudi na področju ročnih izdelkov. Posebno pisana in zanimiva je bila razstava ročnih del na osnovni šoli v Barkovljah.

Dela, ki so bila razstavljena, bi lahko združili v tri glavne skupine: ročna dela za šolsko uporabo, izdelki, ki jih bodo učenci sami uporabljali in taka ročna dela, ki spodbujajo otroka, da tudi iz skromnih ali nenavadnih snovi z nekoliko domišljije ustvari koristen predmet ali zabavno igračo.

Znano je, da se Barkovljani pripravljajo na poimenovanje svoje šole. Ob tej priložnosti so sklenili, da bodo naredili tudi temeljito raziskavo o preteklosti svojega kraja. Da to delo že teče, se je poznalo tudi na razstavi. Učenci petega razreda so izdelali zelo natančne risbe narodnih noš. Njihovo delo je res v obliki risbe, vendar je tako natančno, da je zahtevalo trud ročnega dela in ne risbe. Še bolj pa moramo pohvaliti tiste učence, ki so pripravili kar dve narodni noši — moško in žensko — ki ju lahko oblečeta dva otroka. Kdor se na narodne noše vsaj nekoliko spozna, gotovo ve, kako težavno je to delo in koliko truda so morali v to delo vložiti otroci, ki so ga izdelali, ter njihove učiteljice, ki so jih pri delu vodile. Kot sem že opisala, je noša v primerni velikosti za otroka. Izdelana je po vzorcu prave stare narodne noše z vsemi potrebnimi oblačili in okrasi. Posebno pozornost sta vzbudili ženska bluza in naramna ruta. Okrašeni sta z drobnimi vezeninami in čipkami. Vezene so tako natančne in nežne, da se opazovale kar čudi, kako so mogle tako prefinjen okras izdelati otroške roke. Noši sta bili izdelani kot razredna pobuda v korist šoli in bosta tudi tu ostali.

V sklopu razrednih pobud spadata tudi dva reliefa, ki so ju izdelali učenci četrtega razreda. Reliefa sta izdelana iz gline na leseni podlagi in predstavljata vzorec zemljepisne pokrajine, drugi pa plastičen prikaz prirodne slike Italije. Oba reliefa sta primerno pobarvana in bosta gotovo še dolgo dragocen pripomoček pri pouku zemljepisa.

Ob ogledu ostalih ročnih del sem ugotovila, da so prevladovala taka, ki jih otrok lahko takoj uporabi. Le malo je bilo prtov in prtičkov ter raznih ameriških servisov, ki običajno otroku predstavljajo bolj muko kot pa zadoščenje, ker jih mora pazljivo in dolgo delati, jih pa ne upo-

rablja. Kljub tej osebni pripombi pa moram priznati, da so bila tudi dela zelo lepa. Prti so bili okrašeni z lepimi naravnimi motivi iz narodne tradicije. Nekaj je bilo tudi takih, na katerih je bil narodni motiv domiselno stiliziran.

Najzanimivejši del razstave so pa bila ročna dela v »otroški dimenziji«. S tem izrazom označujem vse tiste izdelke, ki jih bodo otroci lahko uporabljali ali so jim neposredno blizu. Na razstavi smo si lahko ogledali otroške majčke, okrašene z barčicami, velikimi stiliziranimi rožami ali drugimi motivi iz otroškega sveta. Ti motivi pa niso bili vezani na majčko, ampak barvani s posebnimi barvami za blago. To je zelo olajšalo delo otroku, saj so ga zmogli učenci drugega razreda. Enako duhoviti in otrokom primerni so bili lončki za peresa, izdelani iz lesa in pestro pobarvani. Prijetna novost so bili leseni obešalniki za otroške obleke. Nekaj, kar lahko vidimo tudi na kaki drugi razstavi, so bile vezane slike. Vendar te, ki so jih izdelali barkovljanski otroci, niso predstavljale zapletenih in težko izvedljivih pokrajin, ampak pajacke, rože in živalice. Bile so tudi v primerni velikosti, da otroku njihova izdelava ni bila pretežavna. Tako delo so otroci vzljubili in slike bodo gotovo visele v njihovih sobah. Takih in podobnih del je bilo precej: deklince so si izdelale prijetne torbice, na razstavi so bili tudi izdelki, ki so jih otroci naredili ob raznih praznikih kot so Božič, mamin dan in drugi. Z veseljem sem ugotovila, da so se učitelji pri izbiri ročnih del skoraj popolnoma usmerili v izdelke, ki nečemu koristijo in ne samo v okrasne predmete, ki so mnogokrat doma celo v napoto.

Med take predmete spadajo po mojem mnenju tudi igrače, ki so si jih otroci izdelali. Nare-

(Dalje na 8. strani)

—o—

SPLOŠNA STAVKA V TRSTU

V tržaški pokrajini je bila v sredo splošna štiriurna stavka, ki jo je oklicala enotna pokrajinska zveza CGIL-CISL-UIL, da bi prišlo do oživitve industrijskega razvoja in v obrambo tržaškega gospodarstva. Stavki se je pridružilo veliko krajevnih združenj, političnih strank in stanovskih združenj. Sindikat slovenske šole je povabil slovenske šolnike, naj izostanejo prvo uro delovnega urnika. Slovensko deželno gospodarsko združenje je objavilo tiskovno sporočilo, v katerem naglašja, da tržaška gospodarska kriza močno bremeni obrtnike, katere vedno zanemarjajo, ko sprejemajo odločitve, ki bi lahko oživile proizvodnjo področje.

Smrt plemenite žene in matere v Slivnem

Velika množica je v torek, 10. t.m., pospremila na zadnji poti Leopoldo Kralj iz daleč naokoli znane Kraljeve družine iz Slivnega. Od tega sveta se je pokojnica poslovila tiho in iznenada v starosti 80 let. Bila je žena in mati »starega, a še veano veljavnega kova«, kot je pravilno poudaril župnik Stanko Žerjal v svojem poslovnem govoru ob svežem grobu. Nad pol stoletja je z ljubeznijo skrbela za svojo domačijo, bila v trdno oporo svojemu možu do njegove smrti pred 16 leti in svoje otroke vzgojila v zavedne in ponosne pripadnike našega naroda. Pogumno je prestala težke

čase, ko je bil njen mož kot narodnjak in svobodnjak predmet preganjanja in šikaniranja po fašistih, še bolj pogumno pa je prestala najhujši udarec in največjo krivico, ko so ji v maju leta 1945 umorili 22-letno hčerko Rosando. Te krivice ni mogla do smrti pozabiti.

Kdor je pokojnico poznal, jo bo ohranil v najlepšem spominu in jo pogrešal. Naj plemeniti ženi in materi sveti večna luč. Sinu Ivotu, znanemu dirigentu in prosvetnemu ter kulturnemu delavcu, hčerki Ireni ter vsem sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Festival v Števerjanu odlično uspel

Letošnji deveti zamejski festival je bil prijetno doživetje za številno občinstvo, ki se je zbralo v soboto in nedeljo v Števerjanu, v čudovitem Formentinijevem parku; oba večera je bil prireditveni prostor do kraja zaseden, veliko ljubiteljev narodnozabavne glasbe je sledilo pestremu programu, bilo pa je tudi mnogo znancev in prijateljev iz vsega zamejstva in matične domovine. »Skoro si domišljamo — pišejo organizatorji v svojem listu — da je Števerjan za teh nekaj ur nekakšna slovenska prestolnica«. To je tudi res, saj za ta praznik prihiteli v Števerjan ogromno število slovenskih rojakov. Med občinstvom smo opazili skoraj vse domačine, pa prijatelje iz

zamejski ansambel, drugo nagrado pa mu je prisodilo občinstvo. Ne glede na ime ansambla, ta skupina predstavlja zares novost na letošnjem tekmovanju, tako po izvajalski kot glasbeni sposobnosti; upravičeno si pričakujemo, da bo ta skupina nadaljevala s svojim delom in se izpopolnila v glasbenem podajanju, saj ima za to vse možnosti. Prisotni so bili še trije ansambli, ki so prvič nastopili v Števerjanu, to pa nam daje zagotovilo, da bo festival še napredoval po svoji kvalitetni plati, prav tako pa tudi po tem, da je zanimanje za to manifestacijo zadobilo še večji obseg.

Simon Komjanc, predsednik prosvetnega društva F. B. Sedej je v imenu organizatorjev na zaključni prireditvi v nedeljo popoldne poudaril pomen te ljudske manifestacije in se zahvalil vsem nastopajočim ansamblom, članom komisij, radiu Trst A, radiu Estereo international ter Ljudskemu radiu iz Gorice, ki so se obvezali za celotno oz. delno snemanje festivala. Omenil je tudi pozdravne brzojavke deželnega predsednika odv. Comellija, predsednika goriške pokrajine prof. Pagure in deželnega svetovalca SSk dr. Draga Štoke; zahvalo je izrekel tudi Marjanu Šnebergerju, ki že vrsto let odlično skrbi za povezovanje in napovedovanje na števerjanskem festivalu. Poslovili smo se z zavestjo, da je tudi letošnji festival uspel z vseh vidikov in prepričani, da je ta ljudska manifestacija edinstven slovenski praznik na Goriškem, ki izredno veliko pripomore k utrjevanju slovenske zavesti in prijateljstva med vsemi Slovenci.

—o—

BILTEN O DRAGI

Te dni bo izšel »Bilten«, ki bo vseboval program predavanj in celotni spored na letošnji »Dragi«, ki pa se, kot znano, že nekaj let ne vrši več v Dragi, ampak na vrtu Finžgarjevega doma na Opčinah. V primeru slabega vremena pa seveda v prostorih Finžgarjevega doma.

»ŠTEVERJANSKI VESTNIK«

V roke smo dobili 11., t. j. junijsko številko »Števerjanskega vestnika«, ki prinaša novice in članke o življenju vaše oz. farne skupnosti. Na prvem mestu je objavljena »pesem v prozi« o letošnjem festivalu popevk, takoj nato pa poročilo o šolskem uspehu domačih dijakov. Sledi obširen članek o letošnjem popevkarskem festivalu. Potem lahko beremo še rezultate volitev v števerjanski občini, komentar in še razne druge krajše članke in vesti, med njimi tudi nekaj humorističnih. Naj bi tudi druge slovenske občine in vasi posnemale to simpatično pobudo z občinskimi oz. farnimi vestniki, kot ju že izdajata tudi mladina v Sv. Križu in župnijska skupnost v Ukvah. Taki vestniki povezujejo ljudi in obujajo v njih zanimanje za krajevne probleme in njihovo reševanje.

—o—

Straussov program

Voditelj bavarske Krščanskosocialne zveze Josef Strauss, ki bo po sklepu zahodnonemške Krščanske demokracije prihodnje leto kandidiral na volitvah za obnove zahodnonemškega parlamenta kot nosilec liste in torej kot kandidat za novega zahodnonemškega kanclerja, je v nekem intervjuju obrazložil svoj program. V gospodarskem pogledu bo Strauss zagovarjal zmanjšanje neposrednih davkov in povečanje davkov na potrošnjo. V zunanji politiki si bo prizadeval za stroge odnose z vzhodnoevropskimi državami, pri čemer bo skušal uveljavljati načelo recipročnosti. V odnosih z afriško celino bo Strauss zagovarjal politiko, ki bo v interesu Zahodne Nemčije. Glede obrambne politike je Strauss dejal, da oborožitev Atlantske zveze nikakor ne sme biti predmet strankarskih polemik.

Zahodnonemški kancler Schmidt je pred dnevi govoril na nekem zborovanju svoje stranke in pri tem opozoril, da socialdemokrati ne smejo podcenjevati Straussove kandidature na političnih volitvah, ki bodo v oktobru prihodnjega leta. Strauss je nevaren nasprotnik, je zaključil Schmidt, in predstavlja zelo jasno alternativo.

ČESTITAMO!
Te dni so na tržaškem vseučilišču diplomirale sestre Ileana in Nataša Sirk ter Milenka Rustja. Ileana je diplomirala iz pravnih ved, Nataša iz leposlovnih ved, Milenka pa iz farmacije. Vsem trem diplomirankam, ki se tudi aktivno udeležujejo v mladinski sekciji Slovenske skupnosti v Gorici, iskreno čestitajo prijatelji in znanci ter jim želijo veliko uspehov v njihovih poklicih. Čestitkam in tem željam se pridružuje Novi list.

sosodnih slovenskih vasi, iz bližnjih goriških Brd, s Krasa, s Tržaškega, s Koroškega in seveda iz Slovenije. Zaradi tega lahko mirno rečemo, da je zamejski festival pravi slovenski praznik, ki je poznan širom po slovenski zemlji in ki ga sleherni Slovenec občuteno doživlja. Prihodnje leto bo jubilejna prireditev: zamejski festival bo obhajal prvo desetletnico.

Preteklo soboto je nastopilo šestnajst ansamblov, med katerimi je bil eden s Koroškega, dva z Goriškega, ostali pa iz Slovenije. Če podamo nekaj vtisov, ki smo jih zabeležili med občinstvom, moramo reči, da je bila splošna ocena letošnjega festivala zelo pozitivna. Čeprav je bilo nastopajočih morda manj kot prejšnja leta (škoda, da se ni prijavil noben ansambel s Tržaškega), so pa letošnji tekmovalci dokazali dobro pripravo in določeno »borbenost«, tako da je komisija imela precej težko nalogo pri izbiri najboljših finalistov. Kot je že tradicija, so tudi letos organizatorji določili za ocenjevanje dve komisiji; besedila so ocenjevali Zora Saksida, Ivan Bolčina, Emil Valentinčič in Tomaž Vetrih, glasbo pa Tulio Možina, Igo Radovič, Lojze Hlede, Tomaž Tozon, Drago Vrečar in Andrej Bratuž. Nagrado za najboljšo besedilo je prejel Ivan Malavašič, ostale nagrade pa so bile tako podeljene: za najboljšo melodijo ansambel Hanzi Artač iz Železne Kaple iz Koroške, za drugo najboljšo melodijo pa Gornjesavski kvintet; za najboljšo izvedbo Dobri prijatelji iz Brežic (ki so bili vsestransko najboljši ansambel), za drugo najboljšo izvedbo pa Primorski fantje; kot najboljši debitant na letošnjem festivalu je bil nagrajen kvintet Lio iz Oplotnice. Dve nagradi pa je prejel pred kratkim ustanovljeni goriški ansambel Nova misel in sicer kot najboljši

Končni uspehi na srednji šoli »Ivan Trinko« v Gorici

Na nižji srednji šoli »Ivan Trinko« je z uspehom zaključilo šolsko leto lepo število dijakov, 301 na 336 vpisanih. V prvem razredu ni izdelalo 15 dijakov, v drugem 18, v tretjem samo ena dijakinja ni opravila končnega izpita. Izdelali pa so:

Sekcija A: Anton Kristina, Gergolet Mirela, Hoban Sara, Jarz Marta, Nanut Sonja, Pahor Mirjam, Terrana Emanuela, Battisti Lucijan, Brajnik Ivan, Jarz Iztok, Kerpan Marko, Komic Peter, Pisk Robert, Tomsič Marko.

Sekcija B: Bregant Alojzija, Conzutti Patricija, Černic Nevija, Hmeljak Tanja, Humar Katarina, Korosec Vanja, Kovic Suzi, Laurencic Darija, Lutman Sonja, Monticolo Cincija, Bauzon Dimitrij, Gabrijelcig Darij, Klanjscek Igor, Krizmancic Pavel, Marcosig Pavel, Mosetti Flavij, Pahor Danijel, Peric Mauricij, Perkljič Marijan, Persoglia Darij, Suligoi Aleš, Terpin Simon, Tommasi Danilo, Turus Fabij, Vizintin Beno.

Sekcija C: Croselli Manuela, Feletig Klavdija,

Ferletic Marta, Klanjscek Manuela, Knez Kristina, Kosic Klavdija, Lavrencic Lucija, Pintar Vita Marija, Radetti Rozalija, Terpin Klavdija, Vescovi Rozana, Znidercic Nadja, Cerno Marino, Cosutta Robert, Cotic Robert, Croselli Mario, Fergolia Ladislav, Lakovic Igor, Orzan Nikola, Petrih Rihard, Ursic Danijel.

Sekcija D: Carli Aleksandra, Cotic Silvana, Fait Bruna, Klancic Danijela, Lavrencic Rozana, Marassi Ivana, Maraz Elizabeta, Pahor Gabrijela, Paoletti Gracijela, Vogric Helena, Feri Aleksander, Florenin Edi, Frandolič Marko, Jarz Vasja, Kobal Edi, Kovic Igor, Tercic Aleksander, Kozuh Nevenka (privatistka).

Sekcija E: Bensa Sonja, Cotič Tatjana, Fait Nadja, Gravner Vida, Hlede Jožica, Klanjscek Nevija, Sfiligoj Ana, Uhan Tatjana, Bagon Pavel, Devetti Marijan, Fergolia Bruno, Fergolia Marko, Krulc Igor, Laurencic Pavel, Leghissa Lucijan, Peric Aleksander, Peric Livij, Princic Marijan, Vizintin Pavel.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zadnja knjiga Dušana Kermaunerja

Lani je izšla nova knjiga zdaj že rajnega zgodovinarja Dušana Kermaunerja z zanimivim naslovom »Temeljni problemi primorske politične zgodovine (zlasti v letih 1918-1921)«, ki bi morala nujno vzbuditi pozornost pri vseh, ki se ukvarjajo z zgodovino in političnim dogajanjem tistega obdobja. Bilo je namreč eno najbolj odločilnih in hkrati tudi eno najbolj tragičnih v vsej slovenski narodni zgodovini, glede na to, da je bilo ravno v tistih letih slovensko narodno ozemlje raztrgano na več držav tako, kakor še nikdar prej in da je kar tretjina slovenskega ozemlja in četrtnina naroda prišla pod oblast tuje, sovražne države in kmalu nato tudi pod oblast totalitarne fašistične diktature, ki ni skrivala, da je njen cilj popolno uničenje slovenstva na ozemlju, ki ga je imela v rokah. Seveda se je o vsem tem že prej in veliko pisalo, toda Dušan Kermauner je bil eden najboljših slovenskih zgodovinarjev moderne dobe in predvsem zelo vesten, pošten in znanstveno podkovan. Zato je ta njegova posmrtna knjiga resničen dogodek slovenskega zgodovinskega in France Klopčič, ki jo je pripravil za tisk, je napravil s tem res zaslužno delo.

Prednost oziroma odlika te Kermaunerjeve knjige — kot v ostalem vseh njegovih zgodovinskih del — je zlasti v tem, da se ne ozira na razne mite in trditve političnih avtoritet in veljakov, temveč samo na resnico. Tako v tej knjigi izpodbije tudi nekaj neresničnih ali površnih trditve raznih publicistov, kot je bil npr. Regent. V tej knjigi razkriva stvari, ki so veljale v dosedanem slovenskem zgodovinskepisju za pravi tabu in to ne samo pri marksističnem, ampak tudi in še zlasti pri predvojnem, npr. da sta 1. febr. 1920 dr. Breclj in prof. Ribarič v Narodnem svetu za neosvojenozemlje predlagala, da se ustanovi iz Slo-

venske Primorske in Istre, z namenom, da se ju reši pred italijansko okupacijo, samostojna država, kar pa je predsednik omenjenega sveta dr. Pitamic zavrnil, češ da je stvar, o kateri lahko odloča le jugoslovanska država.

V knjigi je še polno drugih kar senzacionalnih odkritij, ki mečejo novo luč na takratno slovensko zgodovino in naravnost kličejo po tem, da bi morali nanovo in kritično pretresti vso novejšo slovensko zgodovino. To je tem bolj potrebno, ker zgodovinarjem še vedno niso dostopni zgodovinski viri oziroma dokumenti, ki zadevajo zgodovinsko dogajanje od leta 1918 naprej, tako da npr. ni mogoče pisati novejših slovenskih zgodovine drugače kakor po časopisnih virih, kot se je svoj čas pritožil že prof. Mikuš v uvodu ene svojih knjig o Slovencih v stari Jugoslaviji.

—0—

PISATELJ REBULA POTUJE V AMERIKO

V drugi polovici tega meseca bo pisatelj Rebula že drugič obiskal Severno Ameriko. Tokrat bo po obisku Toronta od bližje spoznal eno izmed federalnih držav Združenih držav in sicer Colorado. Na potovanju ga bo spremljala tudi žena, pisateljica Zora Tavčar - Rebula. Zelimo mu obilo lepih doživetij in prijetno potovanje.

WOODWARD UMRL

V starosti 62 let je preminil Nobelov nagrajenec Robert Burns Woodward. Odličje je bil prejel leta 1965 za raziskave na področju kemije, v prvi vrsti za laboratorijsko sintezo naravnih snovi kot so klorofil, kinin, strihnin in holesterol. Novico so objavile akademske oblasti v Harvardu, kjer je poučeval kot častni docent.

Leta 1972 je skupno s sodelavci umetno stvoril molekulo vitamina B₁₂, to je najbolj zapleteno molekulo, kar so jih kdaj zgradili v laboratorijih. Iz kemije je diplomiral leta 1936 na slavnem Tehnološkem inštitutu v zvezni državi Massachusetts, ki je znan z ameriško kratico MIT. Naslednje leto je postal prosti docent ter se pridružil profesorskemu zboru Harvardске univerze.

CIRILMETODOVO SLAVJE NA VEJNI

V nedeljo, 8. t. m., je bila v Marijinem svetišču na Vejni tradicionalna slovenska Cirilmetodova slavnost. Veliko število vernikov se je udeležilo slovesnega somaševanja novomašnikov Bogdana Dolenca in Četene Ravni ter Rafaela Leskovca iz Godoviča in zlatomašnika Aleksandra Miliča iz Briščekov. Pri maši je pel zbor pod vodstvom Zorka Hareja.

NOVICE

RODEZIJA IN SANKCIJE

Rodezijski ministrski predsednik, škof Abel Muzorewa je prispel v Washington, kjer ima razgovore z zunanjim ministrom Vancom. Pred odhodom iz domovine je časnikarjem izjavil, da je glavni namen njegovega obiska doseči napredek v okviru prizadevanj, da čimveč držav na svetu prizna njegovo vlado in da se prekličijo sankcije. V tej zvezi je dejal, da so sankcije nesmiselne, saj so naperjene proti vladi, ki jo je izvolilo ljudstvo. Sankcije so bile upravičene, dokler je v Rodeziji bil na vladi režim belcev. Po obisku v Združenih državah bo Muzorewa prispel v London, kjer bo imel razgovor z britansko ministrsko predsednico gospo Thatcher.

Njena vlada je že izjavila, kako si bo prizadevala, da bi londonski parlament v prihodnjem novembru odpravil sankcije proti Rodeziji. Ameriški predsednik Carter pa je izjavil, da je za ohranitev sankcij, ker upa, da bi prišlo do večje sprave v Rodeziji, kjer se domovinska fronta bori proti vladi ministrskega predsednika Muzorewe.

NOVI PREDSEDNIK AVSTRIJSKE LJUDSKE STRANKE

Za novega predsednika avstrijske ljudske stranke je bil na izrednem kongresu izvoljen 45-letni Alois Mock. Dosedanji predsednik Josef Taus je odstopil po zadnjih državnozborskih volitvah, ki so bile v letošnjem maju in na katerih je že četrtič zaporedoma zmagala socialistična stranka. Alois Mock je bil pred desetimi leti minister za šolstvo, pred dvema letoma pa je bil izvoljen za voditelja parlamentarne skupine ljudske stranke.

PO ATENTATU NA GENERALA HAIGA

V Belgiji je tako imenovana brigada Julien Lahaut objavila novo pismo, v katerem prevzema odgovornost za ponesrečeni atentat, ki je bil 25. junija in katerega tarča je bil poveljnik Atlantske zveze general Haig. Teroristi se pritožujejo, ker časopisi in policija njihovega prvega pisma niso vzeli resno.

Julien Lahaut je bil belgijski odposlanec, ki je leta 1951 med zaprisego kralja Baldouina zaklical: »Živela republika«. Dva meseca nato je bil v svojem stanovanju umorjen.

—0—

DELOVANE SKLADA »SERGIJ TONČIČ«

Slovenski visokošolski sklad »Sergij Tončič« je pred kratkim imel občni zbor, na katerem so člani pregledali splošno in premoženjsko stanje ter določili načine in obseg podpor. Kot je poročal predsednik sklada prof. Pavle Merku, bo sklad dajal prispevke študentom tudi za študijske disertacije in publikacije.

Ze letos je bil odziv študentov na razpis nagrade »Dr. Frane Tončič« več kot zadovoljiv. Nagrada je letos pripadla Alenki Rebuli za njeno diplomsko delo o problemih slovenskih delavcev v Boljuncu.

Odbor sklada vabi vse slovenske visokošolce, da se obračajo na sklad za katero koli od uslug, ki jo Sklad njim daje na razpolago.

SMRT ZNANEGA SLOVENSKEGA ČASNIKARJA

V nekem starostnem domu v Chicagu v Združenih državah je 24. maja nenadno umrl znani slovenski časnikar in pisatelj Mirko Geratic, kot zvezo iz ameriškega slovenskega tiska. Pred vojno je bil urednik listov, ki jih je izdajala Cirilova tiskarna v Mariboru, zlasti tednika »Slovenski gospodar«, ki je bil najbolj razširjen list (in glasilo SLS) na Štajerskem in je izhajal v veliki nakladi. Po koncu vojne se je izselil v Združene države, kjer je z dopisi sodeloval pri ameriškem slovenskem tisku, drugače pa je živel zelo osamljeno. Zelo je ljubil svoj narod in mnogo žrtvoval zanj. Bil pa je tudi zelo pobožen mož. Napisal je tudi več ljudskih povesti, ki so se ljudem zelo priljubile. Izhajale so v listih, ki jih je urejal, nekatere pa so izšle potem tudi v knjigah.

Izšla je nova številka revije »Most«

Pravkar je izšla nova, 52. številka revije »Most«, ki jo izdaja in ureja, kot znano, prof. Aleš Lokar. Številka obsega nad sto strani in prinaša naslednje vsebino: G. Br.: Edvard Kardelj - in memoriam, Claudio Magris: List gospoda Tarangoliana - Gregor von Rezzori in stara Avstrija, Gino Brazzoduro: Zlato in pepel Kakanije, Lev Detela: Beseda o takoimenovani avantgardni avstrijski literaturi, Taras Kermauner: Srečanja z italijanstvom - II. O spopadu slovenstva in itali-

janstva, Pavel Fonda: Analiza nekaterih mehanizmov izrinjanja v tržaški okolici, Center za pospeševanje kulture - Sosljan: Zgodovinski in družbeni oris istrskih beguncev na Krasu, Gino Brazzoduro: Meščanski izobraženec v Trstu tridesetih let, Marjan Rožanc: Metafizika lesenega prestola, Dopisovanje z Biagiom Marinom.

Vsi članki so dvojezični, slovenski in italijanski. O reviji bomo obširneje poročali v eni prihodnjih številki.

Sodobno kmetijstvo

Sodobni breskovi nasadi oskrba in naprava

V bližnjih pridelovalnih območjih za breskve prevladujejo težje in vlažne zemlje s ponekod visokim nivojem podtalnice, poleg tega pa je zaradi obilnih letnih padavin oteženo hitro odtekanje vode. Pretežno so to tla s slabimi fizikalno-kemičnimi lastnostmi, s slabo strukturo, slabo zračna, posebno v nižjih plasteh, z nezadostno propustnostjo za vodo, slabo preskrbljena s humusom.

Če hočemo saditi breskve, moramo tla izboljšati. Predvsem je treba zemljo zrvnati in oblikovati parcele s padcem po širini in dolžini za odtekanje površinske vode, napraviti drenažni sistem za znižanje nivoja podtalnice, pripraviti mrežo odprtih odvodnih jarkov, izboljšati in rigolati tla z zelenim gnojenjem (v globljih normalnih zemljah do 80 ali 100 cm, v plitvejših, težjih zemljah pa največ do 60 cm). Ob rigolanju dodajamo organska gnojila in mineralna gnojila za zalogo. Vsa ta dela je treba opraviti poleti, ko je zemlja dovolj suha, jeni pred setvijo sledi še plitvejša oranje in branjanje.

Tako kot pri jablanah se gosta saditev uveljavlja tudi pri breskvah povsod po svetu in tudi pri nas. Raziskave so usmerjene v iskanje novih sistemov, vzgojnih oblik, načinov rezi podlag in sort za čimvečje zmanjšanje bujnosti dreves. Za zdaj v nasadih prevladujejo enovrstni sistemi saditve, večvrstni, zelo gosti pa so v preizkušnji. Nasad z majhno gostoto ima do 500 dreves na ha. Takšni so starejši nasadi s kotlasto vzgojno obliko in saditveno razdaljo od 4 do 5 metrov. Novejši nasadi srednje gostote imajo 500 do 900 dreves na ha, nasadi z veliko gostoto pa celo več.

V raznih deželah so preizkusili naslednje vzgojne oblike za gosto saditev: ZDA kotlasto 4,60 x 3 m 725 dreves na ha. Oblika je klasična, obseg krone je v obsegu 3 m s klasično rezjo - piramidasto v obliki pahljajče, razdalja ista, ogrodje podobno kot palmeta, le da ima pokončne veje. Rez izvajajo enkrat ali dvakrat letno z vrtnimi škrajami, da dobe sploščeno obliko. Pri zimski rezi si vzgojijo osrednji podaljšek debela in po dve stranski veji vzdolž vrst. Dvovejno kotlasto krono v isti razdalji; vreteno, pilar z razdaljo v vrsti 2,75, 185,

0,90 m ter s 700, 1200, 2400 dreves na ha je brez ogrodnih vej. Stranske veje, skrajšane pri zeleni rezi, rde naslednje leto, nato jih po obiranju odrežejo popolnoma ali na čep; belgijski špalir - sadike sade na razdalji 1,20 m (1.800) na ha v vrsti so nagnjene pod kotom 45 stopinj. Varianta te oblike je, da sade dve sadiki na isto mesto v razdalji 2,40 m in jih nagnejo narazen.

Od teh oblik sta dali največji pridelek do petega leta starosti v tretjem letu rodnosti pilar pri razdalji 0,90 ter belgijski špalir.

Francozi dajejo prednost sistemu z dvema vejama viličaste oblike 2,2 do 2,5 visoke in vretenastemu grmu s centralno vejo.

V Italiji je še vedno smotrna vzgojna oblika nepravilna palmeta v povprečni razdalji 4,5 m med vrstami x 5 m v vrstah. Za nove nasade pa priporočajo vretenast grm, ki mu pravijo forma libera (svobodna oblika), s katero ustvarijo sadno stezo z ali brez ogrodja. Medvrstna razdalja je 4 - 4,5 m v vrsti 3 - 4.

Glede na različne podlage in bujnost sort je izbor razdalje naslednji:

podlaga	razdalja med vrstami	razd. v vrsti	število dreves na ha
brskov sejanec			
GF 43	4,5	3 - 4	740 - 555
Damas 1869	4	2,5 - 3	1000 - 833
S. Julien			
655 -2	4	2 - 2,25	1250 - 1000

Z. T.

(se nadaljuje)

CARTER IN PETROLEJ

V Camp Davidu se nadaljujejo posveti ameriškega predsednika s predstavniki političnih, tehničnih in upravnih krogov države v zvezi z načrtom o premostitvi energetske krize. Politični komentatorji soglasno opozarjajo, da gre za vprašanje zelo velikega pomena, ki bo lahko odločilno vplivalo na usodo Združenih držav in na samo politično prihodnost ameriškega predsednika. V to vzdušje je padla te dni vest, po

kateri naj bi bil Carter dobil osebna zagotovila saudskega princa Fahda, da bo Saudska Arabija krepko ojačila proizvodnjo surove nafte za daljše obdobje. Podrobnosti bo saudska vlada v najkrajšem času najavila in jih tudi začela takoj izvajati. O tem je bilo že več govoric prejšnje dni, toda tokrat je prvič, da so vesti uradno potrdili v ZDA. Predsednik Carter je izrazil zahvalo ameriškega ljudstva za to odločitev, istočasno pa je pripomnil, da gre za kratkoročni ukrep, ki bo sicer dal svetovni javnosti nekoliko oddiha, vendar pa bo energetska krizo treba rešiti na daljši rok drugače in predvsem zmanjšati odvisnost od tega energetskega vira.

—o—

UBITA ITALIJANSKA ZDRAVNICA

Rodezijska policija je ubila italijansko zdravnico Luiso Mistrali - Guidotti, ki je delovala kot misijonarka v bolnišnici v kraju Mtoko v severovzhodni Rodeziji. Zdravnica se je vračala s svojim avtomobilom v bolnišnico in ko je zavila na neko stransko cesto, so policijski agenti streljali proti avtomobilu in smrtno ranili zdravnico, ki je bila za volanom. Junija leta 1976 je rodezijska policija obtožila pokojno zdravnico, da je pomagala nekemu gverilcu. Slednji je bil ranjen in zdravnica mu je nudila pomoč. Prijava ni imela posledic, ker je zdravnica izjavila, da ji ni bilo znano, da gre za gverilca.

ARAFATOV USPEH

V palestinskih krogih izražajo globoko zadovoljstvo nad rezultati nedavnih dunajskih pogovorov med Arafatom in predstavniki socialistične internacionale. Tudi opravniki poslov glavnega tajnika Arabske lige je izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da se je Arafat lahko sestal z avstrijskim kanclerjem Kreiskim ter bivšim nemškim kanclerjem Brandtom, ki je sedaj predsednik socialistične internacionale.

Popolnoma nasprotno stališče pa so zavzeli v Izraelu. Tako vlada kot opozicija sta ostro obsodili dunajsko srečanje in to obsodbo je jeruzalemski parlament sprejel z 82 glasovi, samo pet poslancev se je izreklo proti in nekaj se jih je vzdržalo.

RAZMERE V NICARAGUI

■ nadaljevanje z 2. strani

tudi zlate, srebrne in bakrene rudnike. Izvažajo poleg zlata kavo, bombaž, meso, sladkor in drugo. Izvažajo npr. precej več kot Slovenija, čeprav nimajo tako razvite industrije in čeprav pride na prebivavca samo četrtina narodnega dohodka kot v Sloveniji. Med industrijami prevladujejo sladkorne tovarne, pivovarne, tovarne cigaret in cigar ter pivovarne. V Managui je petrolejska čistilnica.

Formalno si delita oblast liberalno - nacionalna in konservativna stranka. Prva ima 60, druga pa 40 odstotkov poslancev, toda dejanska oblast je v rokah diktatorja, ki se imenuje Anastasio Somoza in je bil

izvoljen na listi liberalno-nacionalne stranke ter je na oblasti od 1. decembra 1974. Kaže pa, da so šteti dnevi oblasti tudi za tega diktatorja. Uprlo se mu je socialistično revolucionarno gibanje, katerega pristaši se imenujejo — kot še v raznih drugih srednjeameriških državah — sandinisti. Sandinistična stranka je bila v Nicaragui prepovedana in leta 1974 sta lahko šli na volitve samo liberalno-nacionalna in konservativna stranka, ki pa sta politično podlegli diktatorju. Tudi Združene države so ostale vse do pred kratkim proti njemu pasivne kot na splošno do vseh diktatur. Šele zdaj so mu začele obračati hrbet, ko je začel neustavljivo drseti v propad.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župancič OOOOOOOO 58 OOOO

Pol noči sta preklepetala in prekramljala. Avgust je govoril o svojem življenju, odkar sta se zadnjič srečala v Trondhjemu, o vseh kmetijah in krajih, koder je delal. »Pa se nisem nikoli nikamor dokopal,« je rekel, »vse se je zafrčkalo za obleko in neumnosti in prazen nič. Kaj imaš tako silo blaga?«

»Nimam, večinoma sem ga poprodal. Imam pa še dovolj za naju oba, dokler ne prideva v Trondhjem.«

»Jaz pojdem rajši peš,« je rekel Avgust. Zjutraj je govoril Edevart z gospodarjem. Ta je bil len in domišljav in se je ogibal vprašanjem, celó odgovarjal ni, Avgust ga je spremljal s konjem in sanmi v gozd. Edevart je počakal, da sta prišla za obed domov, in je zopet izprožil to stvar. »Ne vem,« je rekel gospodar. »Kar pusti ga, naj gre,« je menila žena. »Kaj pa ga potrebujemo zdaj pozimi?«

Pri računu se niso mogli zediniti. Avgust si je vzel za svojega hlapčevanja to in ono pri štacunarju, kar je gospodar plačal in zapisal, dobil je tudi nekaj majhnih predujmov v gotovini.

Že pri prvi postavki je vprašal Avgust: »Kava? Saj si nisem kupil kile kave, kaj bi bil z njo?«

Dekli sta poslušali in se smejali. Gospodar: »Tukaj je napisano dvakrat funt kave, to je kila.«

»To nisem bil jaz. To je moral biti kateri vaših gostačev poleti.«

»Ne, zapisano je na tvoje ime in na nikogar drugega!« je odločil gospodar s poudarkom.

»No, pa vam bodi,« je rekel Avgust in odnehal. »Dveh funtov nisem kupil, pa naj se pes obesi, kar pripišite mi.«

Edevart se je delal, kot da ne sliši nič tega prepira, poravnal je ženi za prenočišče in pečeno slanino za zajtrk; odnesel svojo culo na dvorišče in se zopet vrnil.

Zdaj sta se ónadva pričkala zaradi naglavne rute.

»Te tudi nisem jaz kupil,« se je branil Avgust. »Najbrže ste zapisali na napačen papir.«

Gospodar je udaril po mizi in zavpil: »Varuj se!«

Avgust se je opravičeval: »Ne, saj nisem mislil — poglejte, prosim, natanko, ali je to moj listek —«

»Poglej sam!« je ukazal gospodar na ves glas in držal papir kvišku. »Kaj stoji tukaj? Znaš brati svoje ime?« — Pri tej priči pa mu je zamrla beseda na ustnicah, sam je čubel v papir in ni vedel, kaj in kako bi. Naposled je izjecljal: »No, lej, saj menda res ni tvoj papir!« Takoj je začel riti po svojih drugih papirjih.

Avgust se je smejal ves srečen, da je imel on prav, in je zaklical zmagoslavno ženi in deklama: »Kaj sem rekel! Hahaha!«

»Tukaj je!« je rekel gospodar z drugim listkom. »Pomotil sem se. Zato ti še ni treba raztezati tega svojega zlatega gobca.«

Edevart je zavpil tisti hip Avgustu: »Da mu ne daš ene pod ta njegov nos, da mu bo šel še laže dež vanj!«

Gospodar je iztegnil vrat, svojim ušesom ni verjel, in Avgust je prestrašen zazijal. Gospodar je planil s stola in stopil korak na-

prej, Edevart proti njemu, oba moža sta si stala nasproti, bleda kot stena.

»Nikar, Edevart!« je prosil Avgust, ki je hotel posredovati.

Kmet je videl, da je zagrajen med mizo in Edevartom, ošinil je ženo z ostrim pogledom: »Pojdi, odpri vrata!« Ko je bilo to storjeno, je pokazal tja in zavpil: »Ven — ven iz moje hiše!«

Edevart: »Ne grem. Jaz sem za pričo pri vajinem računu.«

Kaj je hotel gospodar? Žena je pogovarjala od stene: »Saj je bila samo pomota!« in Avgust je zopet miril: »Pusti, Edevart! Ne brigajva se za to!«

»Za pričo?« je rekel gospodar. »Po navadi mi ni treba prič pri mojih računih. To je bila pomota.«

»Saj to jaz ves čas dopovedujem,« je posegla vmes žena.

»Že, ampak le onemu tamle je treba to v glavo vbijati!«

Edevart: »Kar poskusite mi kaj v glavo vbijati!«

»Nak,« je rekel gospodar, »tega ne bom. Sem le še predober za kaj takega.«

Edevart je imel zadnjo besedo: »Jaz bi bil moral biti namesto tebe, Avgust!«

Nato so mirno obračunali.

O ta Avgust! Pokazalo se je, da si je tudi tukaj dobil ljubico med deklami na kmetiji. Nemara ji ni bilo preveč zanj, ker je uganjala z njim svoje burke in ga vodila za nos kakor druge, ali nato ga je objemala in spet vse lepo popravila, tako vsaj je kazalo. Razlagal je, kako je potrebno, da je taka, da je odvrnila vsak sum drugih deklet od sebe.

Bila sta pač zaljubljenca na svoj način. Avgust pa je moral trpeti, da je vse na kmetiji z njim grdo ravnalo, moral se je huliti in se odpovedati vsej odpornosti, samo da bi ostal, če mogoče, čez zimo tu, Česa vsega ni storil Avgust za svojo ljubo! In zdaj, ko je odhajal s kmetije na Frosti, je odhajal z žalostjo: »Bila je popolnoma zvesta,« je rekel Edevartu, »in je lepo skrbela zame.« — »Kako to?« je vprašal Edevart, »zdi se mi, da si ji dal denarja, ko si odhajal?« — »Nekaj tolarjev, tri tolarje od moje plače. Tukaj ni dobro biti čisto brez nič. Nisi videl, kako se je jokala?«

Odveslala sta s Froste v lepem vremenu, toda Avgust je hotel na breg. Dobil je vrečo in ogromen tovor blaga za prodajo, dobil napatkov, dobrih nasvetov, svaril. Od dogovorjenem času se sestaneta v Trondhjemu.

Avgust je bil na tem potovanju znamenit trgovec, prinesel je v mesto skoraj prazno vrečo in dosti denarja v žepu. Na svoji poti se je ustavljal večinoma po kmetijah in krajih, kjer je prej delal, ljudje so ga povsod spoznali in so ga bili veseli, nikoli ga niso bili odslovili, povsod je pustil službo in svojo proste volje, samo vselej se je udal svojemu veselju do popotovanja in svoji nestalnosti in rekel zbogom. Zdaj se je vračal kot potujoča štacuna, smejal se in pozdravljal in bil znan — to je Avgust, tisti, ki je samo enkrat zaigral na harmoniko in nikdar več, tisti z zlatimi zobmi, Nordlandec, ki se je otel z razbite ladje in vse izgubil, da, to je on! Ljudje so kupovali pri njem, bil jim je všeč in niso ga zavračali.

In trgovina je cvela. Naučil se je zahtevati visoke cene in potem primerno popustiti, bilo je, kakor da je to njegova stroka, govorili so in se pogajali in botali za blago, razdrli marsikako dobro, in kadar je odhajal, so mu želeli srečo na pot.

(dalje prihodnjič)

Ob šolski razstavi v Barkovljah

(nadaljevanje s 4. strani)

dili so si volnene lutke in celo robote iz raznih škatel, ki so jih zlepili skupaj in prevlekli s pisanim papirjem ter po svoje okrasili. Ob teh večjih igračah je pa mrgolelo manjših figuric iz najrazličnejših snovi, ki so si jih otroci sami pripravili. Lepo je, da so se učitelji spomnili, kako važne so za otroka igrače in so tudi te vključili med ročna dela.

Pri vseh teh ročnih delih se mi je zdelo, da spoznavam namene učiteljev pri njihovi izbiri. Na tej šoli so verjetno razumeli, da je pouk ročnega dela razvijanje ročnih sposobnosti otrok, ampak tudi privajanje k delu z iznajdljivostjo pri izbiri snovi in načina dela. Ročno delo ne sme biti prilika, da otrok odkriva razna sredstva in snovi, iz katerih si lahko izdelata predmet, ki mu koristi ali ga zabava. To naj bo vzgoja k nadaljnemu iskanju in preizkušanju novih načinov dela. Pri tem pa so odločilnega pomena njegova zanimanja in njegove sposobnosti, ki jih mora razviti. Kot mora pouk vzbuditi v otroku veselje do učenja in do spoznavanja novih stvari, tako naj tudi ročno delo navaža otroka k iznajdljivemu delu s snovmi, ki jih ima na razpolago in k vedno novemu iskanju v tej smeri.

Vendar to še ni vse, kar so pokazali učenci iz Barkovelj. Na njihovi razstavi smo videli tudi ročna dela učencev lanskega petega razreda, ki še niso bila na razstavi in polno risb. Te so bile

lepe in zanimive, ker so zvesto prikazovale svet otroka. Na njih smo obiskovalci lahko opazili osebnosti, ki so se otrokom najbolj priljubile in vse motive, ki so jim pri srcu. Učiteljem čestitamo za tako zanimivo delo za razstavo in tudi na celotnem šolskem področju.

Marija B.

KITAJSKA IN SOVJETSKA ZVEZA

Agencija »Nova Kitajska« je objavila komentar v zvezi z okrepitevijo sovjetskega vojnega ladjevja v Pacifiku. Takšna okrepitev — pravi kitajska tiskovna agencija — resno ogroža Japonsko, azijske države in Združene države Amerike. Agencija trdi, da okrepitev sovjetskih pomorskih oporišč na Pacifiku ogroža zlasti pomorske in letalske kroge iz Združenih držav na Japonsko in obratno. Sovjetska oporišča v Vietnamu predstavljajo po trditvah kitajske tiskovne agencije resno nevarnost za obrambno strategijo Združenih držav v Pacifiku, za Japonsko in Avstralijo in za Zahodno Evropo. Na koncu tiskovna agencija očita Sovjetski zvezi, da je zasedla Kurilske otoke, ki so del japonskega državnega ozemlja. Ta zasedba naj bi dokazovala, da namerava Sovjetska zveza nadaljevati s svojo vojaško ekspanzijo v severovzhodni Aziji in na področju Pacifika.